

הלכות תפלה צורח

כתפיו בידו ולא יוכל לכזין כראוי ועוד לפני מלך בשר ודם אין עומדין בן ק"ו לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא) ד' קבין לא יפשיטנו לאחוריו מפני שכבודו מונעו מלכוין¹⁰⁰ אלא מניחו ע"ג קרקע עד לאחר התפלה:

צח צריך שיהיה לו כוונה בתפלתו וכו' ה' סעיפים:

א מחשבתו כצד¹⁰¹ המחפלל צריך שיכוין בלבו פירוש המלות שמוציא בשפתיו¹⁰² שנאמר¹⁰³ תכין לבם תקשיב אוניך וצריך שיראה עצמו כאלו שכינה שרויה כנגדו¹⁰⁴ ועיר הכוונה ויסור כל המחשבות הטורדות אותו¹⁰⁵ עד שתשאר מחשבתו וכוונתו זכה בתפלתו ויחשוב כי אלו היה מדבר לפני מלך בשר ודם היה מסדר דבריו ומכוין בהם יפה לבל יכשל ק"ו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שצריך לכוין לפניו אף מחשבתו כי לפני המחשבה כדבריו כי כל המחשבות הוא חוקר וכך היו עושים הסידים¹⁰⁶ ואנשי מעשה שהיו מתבודדים ומכוונים בתפלתם עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ולהתברות רוח השכלית עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה ואם תבא לו מחשבה אחרת בתוך התפלה ישתוק עד שתתבטל המחשבה.

ואם אינו יכול לכוין פירוש המלות עכ"פ צריך שיחשוב¹⁰⁷ בשעת התפלה¹⁰⁸ בדברים המכניעים את הלב ומכוונים לכו לאביו שבשמים ולא יחשוב בדברים שיש בהם קלות ראש¹⁰⁹.

וקודם התפלה יחשוב מרוממות האל יתברך ושפלות האדם¹¹⁰ ויסיר כל תענוגי אדם מלבו. ואין לנשק בנוי הקטנים בבית הכנסת¹¹¹ כדי לקבוע בלבו שאין אהבה כאהבת המקום ברוך הוא.

וילדים המבולבלים אבותיהם בתפלה אין להביאם כלל לבית הכנסת¹¹²:

ב לא יתפלל לא במקום שיש בו דבר שמבטל כוונתו¹¹³ כגון במקום שיש שכר חדש שמריה ולא בשעה שמבטלת כוונתו שאין דעתו מיושבת עליו מאיזה צער או כעס או ממורת הדרך.

ועכשיו אין אנו נוהגין בכל זה מפני שאין אנו מכוונים כל כך בתפלה¹¹⁴:

¹⁰⁰ ראה לקמן הל' ת"ת פ"ד ה"ה. לעיל סי' צג ס"א.
¹⁰¹ ח' אחרות חיים הלכות תפלה סי' לו בשם דר"ש שו"ע שם.

¹⁰² עיי' ב"י (מארחות חיים שם) וצ"ע. וראה היום יום ל"א אדר א' לק"ש הל"ד ע' 70 הע' 26.

¹⁰³ ראה לעיל סי' צג ס"ב.
¹⁰⁴ יא' הרב רבינו יונה ריש פ"ה דברכות ר"ה כ"ד. רמ"א שם. ועיי' לעיל סי' צג שם. אג"ק חו"א ע' רל. סי' המאמרים מלוקט ח"ו ע' צח הע' 72.

¹⁰⁵ יב' ש"ת בנימין זאב סי' קסג, בשם אגודה פ' כצד מכריבין. רמ"א שם.

¹⁰⁶ יג' דרך חיים (לד"מ די' לונגו) מובא בש"ה עניני תפלה ד"ה אמור לישן מ"א ס"א א. ועיי' לקמן סי' קכ"ד ס"י.

¹⁰⁷ יד' עירובין (צ"ח) ס"ה, א (ורש"י) וירושלמי ברכות פ"ה ה"א. מור ושול"ע ס"ב. מ"א ס"ק ב"ג.

¹⁰⁸ טו' ש"ת תנאונים שערי תשובה סי' פפ. ראשכול הלכות תפלה (בשם רבנאתה). מור בשם מהר"ם. הגהות

מח' ראה לעיל סי' מא ס"א.
מט' ראה רש"י ב"ב שם ד"ה מפשילן. לבוש ס"ה. עולת המזב' ס"ק ה.

סימן צח

א מור. ראה לעיל רס"י צ.
ב ברייתא ברכות לא, א. מור ושול"ע ס"א.
ג תר"י ברכות שם (כב, ב ד"ה המתפלל). טור ושול"ע שם.
וראה סמ"ק ריש סי' יא. וראה לעיל סי' סב ס"ב וש"ג.
וראה ערו"ו לעיל סי' ס ס"ה. ועיי' אג"ק ארמ"ר האגנעני ע' רכו וע' שא.
ד תהלים, י. ת. ברכות שם. מור. לבוש ס"א.
ה סוהרדין כ"ב, א. מור ושול"ע שם. ראה לעיל סי' צד ס"ג.
סי' צו ס"ב. לקמן סי' קכ ס"א. סי' קג ס"ב. סי' קכג ס"א. סי' קלא ס"א. סי' תריג ס"י.
ו טור ושול"ע ולבוש שם. וראה סמ"ק שם, ושם בהגדה (אות ד).

הלכות תפלה צחיצט

רצמ

ג אל יעשה תפלתו קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא¹⁰ דהיינו¹¹ שלא יתפלל מפני החיוב כדי לצאת ידי חובתו שאז תפלתו דומה עליו כמשאוי ומבקש ליפטר ממנה אלא כמי שצריך דבר ובה לבקש מלפני המלך וגם יאמרנה בלשון התחנונים¹² כרש המבקש בפתח:

ד התפלה היא במקום קרבן¹³ ולכן צריך לזהר שתהא דוגמת הקרבן בכוננה ושלא יערב בה מחשבה אחרת כמו מחשבה שפוסלת בקדשים¹⁴ ותהא מעומד¹⁵ כמו עבודה¹⁶ וקביעות מקום¹⁷ כמו הקרבנות¹⁸ שכל אחד קבוע מקומו לשחיטתו ומתן דמו ושלא יחונן דבר בינו לקרב¹⁹ כמו הקרבן²⁰ שהציעה פוסלת בינו לכלי וראוי שיהיה לו מלבושים נאים מיוחדים לתפלה²¹ כמו בגדי כהונה אלא שאין כל אדם יכול לכבוש על זה וכו'²² טוב שיהיו לו מכנסיים מיוחדים לתפלה משום נקיות²³ (אע"פ שמן הדין אין צריך אף נקיות לתפלה יותר מתלמוד תורה שאע"פ שהמכנסיים מלוכלכים מבגדים מותר כמ"ש סימן ע"ו²⁴):

ה אל יחשוב ראוי אני שיעשה הקדוש ב"ה בקשתי כיון שכוונתי בתפלה? כי אדרבה זהו מזכור עונותיו של אדם²⁵ שעל ידי כך מפשפשים במעשיו לומר בטוח הוא בזכותו אלא יחשוב שיעשה הקב"ה בחסדו²⁶ ויאמר כלבו מי אני דל ונבוה בא לבקש מאת מלך מלכי המלכים הקב"ה אם לא מרוב חסדו שהוא מתנהג בהם עם בריותיו:

צמ דין שתוי וזכור לתפלה וכו' ד' סעיפים:

א שתה רביעית יין¹ בבת אחת אל יתפלל עד שיסיר יינו מעליו אע"פ שיעבור זמן התפלה² ואם שתה יותר³ אם הוא יכול לדבר לפני המלך אינו נקרא שכור אלא שתוי ותפלתו תפלה אם עבר והתפלל וא"צ לחזור ולהתפלל כשיפוג יינו אף ע"פ שלא עבר עדיין זמן תפלה ואם אינו יכול לדבר לפני המלך נקרא שכור ואם עבר והתפלל תפלתו תועבה וכאלו עובד עבודה זרה⁴ שנאמר⁵ ויחשבה עלי לשכורה וגו' ותאמר וגו' אל תתן את אמתך לפני בת בלעיל וגו' ואין בלעיל אלא עבודה זרה⁶ שנאמר⁷ יצאו אנשים בני

כט ס"ב וס"ד וש"ג.
ל סמוך ס' יא. טור ושו"ע ס"ח.
לא ד"ה טז, ב. ורש"י ותוס' ד"ה ויעין. ברכות נה, א ורש"י ד"ה מעיין ד"ה מכורין.
לב ראה לעיל ס' גג ס"א.
סיומן צט
א וסומא עירובין סד, א ל"ג דר"ף והוש ספרים בתוס' ד"ה שתה רבנ"ם פ"ה מהל' תפלה ה"ג מור וש"ע ס"א. וראה לקמן ס' קבח סנ"א (נ"ב) ושם תבאר חילוק בין תפלה ונ"ל. ס' קבח ס"ה (ברמ"ז) ושאי ברכות).
ב וד"א ס"א א. וראה לקמן ס' קבח שם.
ג תוס' עירובין סה, א ד"ה מטר בשם ר"י. פ"י חדש ס"א.
ד גמרא שם עירובין סד, א. מור וש"ע שם. וראה לקמן ס' קבח שם.
ה ברכות לא, ב. מ"א ס"ק ב. פ"י חדש שם. וראה להלן סוף ס"ה.
ו שמואל א פרק א.
ז ראה שו"ת רא"ח ס' ד.
ח דברים יג, ד.

מיטונות פ"ד מהל' תפלה את כ בשם תוס' דגדות אשר פ"ו העירובין ס' ו (וב"ח ס' צג ד"ה ה"ב) בשם מרדכי. טור ושו"ע שם. וראה לעיל ס' לח ס"ו. ס' פפ ס"ה וס"ו. ס' צג ס"ג. לקמן ס' צג ס"ד. ס' קא ס"א.
ז"ז פ"ב דאבות משנה ג.
זו וברכות כט, ב ורש"י ד"ה כמשהי. מור וש"ע ס"ג. עולת תמיד ס"ק ב. מ"א ס"ק ד. וראה הרב ריב"ז יבנה ברכות שם (כ, א ד"ה נ"ג). רש"י אבות שם.
זח ב"ר. ע"ה ברכות שם. מור. שו"ע שם.
יט מור וש"ע ס"ד. כדלעיל רס"ג פג. וראה לעיל ס' מז ס"ו. ס' צג ס"ב. לקמן ס' קו ס"א. ס' קח ס"ב וס"ה.
כ ס' קגן ס"א. וראה שלחן המלך ח"א ע' קפו וש"ג.
כ ובהים פ"ק. רמב"ם פ"ג מהל' מעשה הקרבנות.
כא כדלעיל ס' פ"ט ס"ט וש"ג.
כב ראה לעיל ס' א מהד"ק ס"ט וש"ג.
כג כדלעיל ס' צ ס"ה.
כד ובהים פ"ה ואילך. רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ה.
כה כדלעיל ס' ז ס"ב.
כו ובהים כה, א. רמב"ם פ"ה מהל' ביאת מקדש ה"ג.
כז ע"ה לעיל ס' צא ס"ג.
כח וראה לעיל ס' גג ס"ב.